

se navadno v rahlih gredah in napravi mnogo škode s tem, da spodjeda koreninice mladih rastlin. Samica naredi nekaj centimetrov široko gnezdo z gladkimi stenami in vanj zleže kacic 200 jajčic. Gnezdo je malo pod površino zemlje in vanj pelje več zavitih hodnikov s površja zemlje in je po njih tako gnezdo lahko najti.

Bramorje preganjajo s tem, da iščejo njih gnezda, jajčica previdno pobere in jih pokončajo. Kje je gnezdo se ve po ovenelih spodjedenih rastlinah. Posamične bramorje pa viamemo, če v luknjo vlijemo vode, kateri smo primešali malo petroleja. Bramorji pridejo potem iz zemlje. To delo se da najhitreje opravljati zjutraj zgodaj in se mora jako tiho ravnati, ker se sicer živali skrijejo v globokejša svoja zakotja. Tudi s kotranom namočena cunjka, katero zakopljemo v gredo, prežene bramorja. Bramorja tudi vjameš v cvetlične lonce, ako jih zakoplješ v zemljo zamašivši odtočno luknjo tako, da je vrhni rob 4 centimetre pod zemeljskim površjem. Četrtna lonca se napolni z vodo, v katero padajo bramorji in potonejo.

Tudi strigalice so škodljive, ker objedajo sadje, ako se prikažejo v večjem številu. Posebno rade objedajo grozdje, marelice in breskve, ali najdejo se pa tudi na jabelkah in hruškah. Strigalice dela škodo po noči; po dnevi se pa skrije v kak temen, hladen in vlažen kraj. Če položiš kje blizu tacega kraja, kjer strigalice delajo škodo povsesna sena ali slame, bodo se hitro vanjo naselile strigalice v velikem številu, katere lahko pokončaš, ako otreseš povsesno v vrelo vodo. Potem povsesna zopet lahko deneš na drevesa.

Kaj neprijeten gost so v vrtih tudi mravlje, ki ližejo sladek sok od sadja. Njih škoda je pa zaradi tega še večja, ker varujejo drevesne uši, od katerih sladkih izvržkov se žive. Mravlje jo tudi hitro potegnejo z dreves, s katerih smo obrali drevesne uši. Za preganjanje mravelj se je priporočalo že množino sredstev. Dobro je, če se okrog debla priveže goba v katere luknje si nasul zm'etega sladkorja. V tako gobo se zbere mnogo mravelj, katere potem s tem pokončaš, da gobo vtakneš v vrelo vodo. To lahko večkrat ponavljaš. Če so mravljišča v bližini, polijejo se z vrelo vodo.

Škodljivcem sadnemu drevju prištevati so tudi ose in sršeni. Posebno radi napadajo zrelo grozdje, marelice, breskve in hruške in včasih vse pojedjo, da sama koža ostane. Nekoliko te živali pokončaš s tem, če na drevje obešaš majhne stekleničice s sladkorno vodo, v katero se splazijo sladkosnedke in več ne najdejo izhoda in poginejo. Najbolje je pa pokončavati gnezda, pri čemur je pa treba previdno postopati, ker ose in sršeni hudo pikajo. Gnezda je najbolje pokončavati po noči, ko so vse ose ali sršeni zbrani. Če so ose ali sršeni v zemlji ali otlem drevesu, se pokončajo, če se prižge žveplenka (žvepleni trak) in dene v izhodno luknjo, katera se potem hitro zadela.

Marelicam in boljšim hruškam je jako škodljiva rudečenožna drevesna stenica. Ta stenica izvleče iz sadu najboljši sok, da potem nima nobenega okusa. Ta mrčes

so prejšnje čase imeli za neškodljivega, dokler ga niso bolje poznali. Nekateri so celo trdili, da je koristen, ker pokonča semtertja tudi kako ličinko. Škoda je pa mnogo večja, nego korist, zato ga pa preganja vsak umen vrtnar. Lahko je spoznati ta mrčes, ker je ploščat, stenici podoben, rudečežolt in rudečih nog in tipalnic. Največ je tega mrčesa na drevji, kadar sadje začenja zoreti, tedaj naj se obira in pokončava. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Brst. Brst raste na svitem pa tudi v senci. Samo prav temni gozdi mu ne ugajajo. Zemlja za to drevo mora biti vlažna. Posebno dobro uspeva, če se zaseje vmes mej bukovje in hrastovje, dokler je še majhno, da ni preveč sence. Brstov les je za razno porabo. Listje rade jedo govedi pa tudi prašiči, če se zeleno osmuče.

Breskve. Mnogi mislijo, da breskve kakor trta in marelice najbolje uspevajo, če so posajene ob kaki steni na južni strani. To mnenje je pa napačno. Breskev pač zahteva gorko in zavarovano lego v vrtu, ali uspeva najbolje kot drevo na prostem. Breskve, ki stoje na samem pozneje cveto, kar je pa ravno dobro. Breskve že tako pomladi najprej cveto in breskev na južni strani kacega zidu cvete pa še kacic deset dnij popreje, nego bi stalo na prostem. Cvetje je pa občutljivo proti mrazu. Ker ob steni breskev še prej cvete, je torej še večja nevarnost, da jej pončni mraz v zgodnji pomladi škoduje. Po leti pa tudi vročina v tacih legah ne de dobro breskvam. Če se že breskev sadi ob steni, mora se le ob vzhodni strani, kjer ni tako gorko, da pomladi prehitro ne cvete.

Poučni in zabavni del.

Sijam in Sijamci.

Paslednji čas se je po časopisih jako pogosto čitalo kaj o Sijamu. Razpor mej Francijo in Sijamom je bil obrnil pozornost na poslednjo državo. Tudi mi smatramo za svojo dolžnost čitatelje „Novic“ nekoliko seznaniti s to državo. V jugovzhodni Aziji je jako velik polotok Zadnja Indija. Na tem polotoku je bilo več držav, ki so pa vse zgubile že svojo samostojnost, izimši Sijama, katerega se dosedaj še ni polastila nobena evropska vele-vlast. Sijam leži v tropičnem pasu od 4° do 20° stopinje severne širjave, in ima torej vroče podnebje in svoj deževni in suhi čas. V Bangkoku glavnem sijamskem mestu je letna gorkota precej enakomerna. V aprilu imajo 29°, v decembru 25° stopinj gorkote po Celziju. Začetek aprila je najgorkejši čas v letu in v njem se začenja deževje. Proti koncu meseca je pa že hladneje, ker močni dež zrak nekoliko ohladi. Posebno so v tem času hladne noči. Tedaj v Sijamu prevladujejo južni in vzhodni vetrovi. Dežuje redkokedaj ves dan. Za Evropejce je pa ta čas jako nezdrav. Jako lahko dobe grižo. Ta mesec Sijamci obdelujejo svoje njive in sejejo riž.

V maju je blizu tako kakor v aprilu. V juniji pa začenjajo vleči že zapadni vetrovi. Ta čas se v nekaterih krajih Evropejcev rada poloti mrzlica. V juliji je precej prijetno. Dežuje sicer še vedno, ali soparni vetrovi so